

Nr 4

Utlåtande i anledning av motioner angående en omvärdering av kvinnans roll i samhället.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade motionerna I: 33 av herr *Werner* och II: 47 av herr *Hermansson m. fl.* hemställas med hänvisning till vad som anförts i motionerna I: 4 och II: 7, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t förorda samhällseliga åtgärder — inte minst på upplysningens område — för att medverka till en omvärdering av kvinnans roll i vårt land och ett övervinnande av fördomar och förlegade föreställningar, som tillhör en förgången tid.

I motionerna I: 4 och II: 7 anføres bl. a.: Kvinnans likställighet bestäms av hennes inlemmande i produktionen. Jämställdheten mellan kvinnor och män på en ny och friare grundval kan helt förverkligas endast i samband med en grundläggande förändring av samhällets organisation. Samhället måste i dag sätta in mycket större resurser på att bryta den djupt konservativa inställningen i dessa frågor, vilken medverkar till att kvinnornas engagemang inte bara i förvärvslivet utan också i det politiska och kulturella livet är så begränsat.

Motionärerna anser att kvinnornas tveksamhet att gå ut i förvärvslivet har samhällseliga orsaker, eftersom samhället fungerar undermåligt och detta får en rad negativa konsekvenser, främst för kvinnorna. Man måste också till dessa orsaker till tveksamheten inför att gå ut i förvärvslivet lägga det faktum att kvinnan är bunden till hem och familj och därför inte kan reflektera på arbete som kan erbjudas på annan ort än hemorten.

Vidare anför motionärerna: För att kvinnan till fullo skall kunna begagna sin rätt till förvärvsarbete fordras förutom möjligheten till barntillsyn också en väl utbyggd samhällselig service på andra områden. Det fordras en bättre boendeservice och nyare och djärvare grepp i hela familjepolitiken. Det gäller också att så snabbt som möjligt åstadkomma förändringar i attityden och mentaliteten hos både män och kvinnor när det gäller den verkliga rätten för kvinnorna till förvärvsarbete och möjligheten att kunna ta ett sådant. Här skulle massmedia av olika slag kunna spela en betydande roll. Men det har visat sig, att de pålitligaste bevararna av gamla förlegade normer och föreställningar är radio och TV i förbund med veckopressen. Även här måste samhället använda sitt inflytande så att inriktningen hos massmedia kommer att hjälpa till att skapa en förändrad attityd till hela problemet om rätten till arbete också för kvinnorna, rätten till samma arbete som männen och på samma villkor.

Utskottet

Utskottet behandlade vid 1966 års riksdag motioner med yrkanden bl. a. om förslag till samhällliga åtgärder för att avskaffa rådande könsrollsmönster. Härvid uttalade utskottet (utlåtande nr 47/1966): »Enligt utskottets mening kan det icke bestridas att föreställningar om speciella könsroller ännu gör sig gällande i samhället och utskottet finner i likhet med motionärerna angeläget att sådana rester av ett traditionellt synsätt uppmärksammas och motverkas. Dess bättre kan det konstateras att en utveckling pågår på skilda områden som innebär att uppfattningen om likställighet mellan män och kvinnor i allt större utsträckning får bli vägledande för utformningen av olika samhällsåtgärder. Inte minst gäller detta på de i detta sammanhang betydelsefullaste områdena, undervisningsväsendet, arbetslivet och socialpolitiken. Av yttrandena av arbetsmarknadsstyrelsen, skolöverstyrelsen och läroboksnämnden framgår att ämbetsverken var på sitt område målmedvetet strävar att i sin verksamhet eliminera de gamla könsrollsmönstren. Även inom det socialpolitiska arbetet beaktas, som utskottet i andra sammanhang framhållit, numera principen om likställighet mellan män och kvinnor.»

Utskottet fann inte tillräckliga skäl föreligga för att tillsätta den i motionerna föreslagna utredningen men underströk vikten av att utvecklingen på detta område skedde så snabbt som möjligt.

Även vid 1967 års riksdag behandlade utskottet en motion angående könsroller med yrkande om nordisk samordning av könsrollsforskning och utredande verksamhet på området (utlåtande nr 30/1967). Motionen avstyrktes av utskottet och avslogs av riksdagen.

I årets motioner begärs statliga åtgärder, exemplifierade endast i form av upplysning, för att medverka till en omvärdering av kvinnans roll i samhället. Sådan upplysning bedrivs sedan åtskillig tid tillbaka av samtliga politiska partier vilka bl. a. genom att publicera ett stort antal skrifter i berörda frågor verkat i opinionsskapande syfte. Vidare har under hösten 1967 av Arbetsmarknadens kvinnonämnd utgivits »Kvinnan i Sverige» med underrubriken Några fakta om utvecklingen och dagens situation när det gäller kvinnorna i samhället och på arbetsmarknaden. Denna skrift innehåller förutom annat en ganska omfattande förteckning över litteratur i ämnet utgiven under de senaste fem åren. Härutöver sysslar flera frivilliga, icke politiska sammanslutningar med sådan upplysning som motionärerna åsyftar.

Utskottet anser att mycket omfattande upplysning bedrivs i den åsyftade frågan av ett flertal olika organ, varför någon ytterligare upplysning genom statliga åtgärder inte fordras. Några andra särskilda åtgärder torde ej heller påkallas från samhällets sida utöver dem som redan förekommer inom arbetsmarknads-, familje- och bostadspolitiken.

Utskottet hemställer på grund härav,
att motionerna I: 33 och II: 47 icke måtte föranleda någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 14 februari 1968

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från f ö r s t a kammaren: herrar Möller (s)*, Oscar Carlsson (s), Helge Karlsson (s), Karl Pettersson (s), fru Hultell (h), herrar Kilsmo (fp), Ernst Olsson (cp)*, fru Diesen (h), herr Ove Karlsson (s), fru Nilsson (cp) och herr Blom (fp)*;

från a n d r a kammaren: fru Eriksson i Stockholm (s), herr Skoglösa (cp)*, fru Jäderberg (s), herrar Svensson i Kungälv (s), Lundmark (s), Haglund (s)*, Rimås (fp)*, Wikner (s), Larsson i Borrby (cp), Nilsson i Bästekille (h), Nordgren (h) och fru Fränkel (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.